

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

Uredništvo in upravniki
prostor: 2857 So.
Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 So. Lawndale Ave.
Telephone Rockwell 4904.

LETO—YEAR XVIII. Chicago, Ill., sobota 14. februarja (Feb. 14), 1925. Subscription \$3.00 Yearly STEV.—NUMBER 38.

CVETKE SEDANJE GOSPODARSKEGA REDA

TRJE STEBRI OBTOŽENI ZAROTE ZA IZVAJANJE KOZARSKIH POTEZ.

Eden izmed njih ima že prisojeno eno leto.

Chicago, Ill. — Gospodarski sistem je tak, da se ljudje klanjajo onemu, ki se fino oblači, nosi zlate prstane in ima premoženje, medtem ko so oni prezirani, ki pošteno delajo za svoj naklanji kruh in nosijo oguljene delavske jopiče. Nekaj naravnost je, da v takem gospodarskem sistemu precej ljudi nima vesti, morale in niso izbirčni v sredstvih za nagromajenje premoženja.

Sodnik Howard Haynes je iskal tiralnice za aretacijo Jamesa E. Michaela, predsednika Chestnut Coal kompanije, H. E. Daggetta, predsednika Daggett Coal kompanije, in Albert W. Kellerja, člana Daggett Coal kompanije.

Obtoženi so krive prispege, podpovanja krivih prič, uganjanja kozarstva in zarote za uganjanje kozarstva.

Tožitelj je William Macmillan, ki izjavlja, da so ga osleparili za 5,000, katere je naložil v Chicago Coal and Coke kompaniji, pri kateri je bil Daggett predsednik, Michael glavni ravnatelj, Keller pa tajnik.

Michael je bil obsojen na zvezen sodišču na eno leto teče v Leavenworth in na plačilo tisoč dolarjev denarne globe na obzbo zarote, da oslepari ženski družbe s krivimi izjavami, da je prejel prave premoženje, kateri je sprejel.

Michael dalje čaka na obravnavo pred kriminalnim sodiščem na obzbo, da je hotel oslepariti olski svet z manipuliranjem s tiskom, na katerih je bila zabeležena teža premoženja. Obravnava proti njemu prične dne 2. aprila pred sodnikom William N. Genillom.

Macmillan izjavlja, da je vložil pet tisoč dolarjev v Chicago Coal and Coke kompanijo pod pogojem, da postane podpredsednik in da bo prejemal \$75 plače na teden.

V teku enega meseca so se pričeli vračati čeki, naslovljeni na Drovers National banko za pojo plačo in stroške in podpisani od Michaela, izjavlja Macmillan. "Prišel sem s preiskavo, ki me je prepričala, da je vsa kompanija sleparija."

Macmillan povdarja, da so prišli prihajati tudi drugi vlagatelji zaradi oglasa v nekem poljudnem listu. On je postal zoren na kompanijo, ker je čital te oglase.

KAKO SE SKLEPAJO ZAKONI

Milijonar je hud, ker je hči poročila nemiljonarja.

Milwaukee, Wis. — Dva in dvajset let stara Julija Forster, hči milijonarja in lesnega kralja, je poročila 23 let starega Jacka W. Bradleyja, ki je nastavljen kot pomočnik na Hans Berg Riding akademiji. Odpeljala sta se v Milwaukee ne da bi obvestila očeta neveste, in se poročila.

Ampak očetu neveste ni poročila prav nič všeč, dasiravno je hči stara že 22 let in polnoletna. Najbrž očetu ni všeč navadni učitelj za ženo. Ko je Bradley prišel na Fosterjev dom, da obišče svojo mlado ženo, so bila vrata zaprta. Povedali so mu, da je njegova žena bolna in da jo ne more videti.

Milijonar in lesni kralj Forster ni socialist, Ampak nasprotniki socializma bodo še nadalje kričali, da socialisti uničujejo zakon.

Dr. Sunjatsen umira.

Peking, 13. febr. — Dr. Sunjatsen, voditelj kitajskih revolucionarjev, je na robu smrti.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

Kopači jamiča v kentukijaski jami so zadeli na predor, ki morda vodi do Collinsa.

Razne cvetke sedanjega gospodarskega sistema. Znanstveniki se ne dajo vleči za nos.

Senator Borah priporoča strogo omejitev volilnih skladov.

Po svetu.

138 rudarjev ubitih v Porurju valed eksplozije v jami.

Delavski poslanci v angleški zbornici ožigalsi kronprinca.

Mussolini pravi, da bo Italija plačala dolg, a ne vsega.

Poročila o mobiliziranju Grkov in Turkov.

ZNANSTVENIKI SE NE DAJO FARBATI

ČEZNARAVNIH PRIKAZNI NI!

To so znanstveniki zopet dokazali!

New York, N. Y. — "Scientific American" je razpisal \$2,500 nagrade za onega, ki dokaže, da postoje "čeznaravne prikazni". Razpis nagrade je vsek. Priglasili so se razni špiritisti in mediji, ki so mislili, da bodo nastopili pred navadnimi ljudmi. Med priglasenimi mediji je bil tudi znan bostonski medij "Margery". List je izbral odbor znanstvenikov, pred katerimi je imel medij nastopiti.

Medij ni imel sreče. Zastavil je seveda več ugank, kot kateri prejmi medij, ampak dokazal ali pokazal ni nobene čeznaravne prikazni.

"Margery" je sicer povzročala precejšnje učinke, dokler je kontrolirala položaj. Ampak kakor hitro so ji bili stavljeni pogoji, da se je bilo nemogoče poslužiti zvižaje, so njeni učinki postajali bolj in bolj šibki in končno so popolnoma izostali.

"Margery" je zvonila zvonec, o katerem je pripovedovala, da ga zvone duhovi. Kadar je dr. Walter Franklin pogledal proč od škatlje, v kateri je bil zvonec, je zvonec pozvonil. Kadar je pa gledal v škatlo, pa ni bilo glasu.

Odbor znanstvenikov je zdaj končal s tem medijem in na vrsto pridejo drugi mediji, ki so se priglasili za nagrado.

Znanstveniki so zopet dokazali, da na špiritizmu ni nič in da ni nič izvennaravnega. Veliko ljudi, ki ne razmišljajo veliko, bodo pa verjeli medijem in se dali vleči od njih za nos.

MAŠNO VINO UKRADENO.

Čuvaj je moral pomagati tatovom naložiti vino.

Chicago, Ill. — Tatovi so vdri v klet Italian Vineyard kompanije in so odpeljali eden in trideset sodov mašnega vina. Tatov je bilo petnajst. V kleti so bili gospodarji skozi pet ur. Imeli so samo en tovorni avtomobil, s katerim so trikrat odpeljali vino. Čuvaj jim je moral pomagati. Trinajst sodov so pustili na nakladališču. Najbrž so opazili, da prihaja nevarnost in pustili so vino.

Ukradeno vino cenijo na \$9,750.

Vrgel je dete v Donavo radi \$7.

Dunaj, 13. febr. — Karl Zeidler, 73-letni penzionist, je danes zagnal v Donavo 18-mesečno hčerko svojega hišnega gospodarja, s katerim se je spri radi vase, ki je ekvivalent sedmih dolarjev. Dete je utonilo. Zeidler se je sam izročil policiji.

SVETOVNA RAZOROŽITEV

JE ŠE DALEČ

PREDLOG SENATORJA SHIPSTEADA VRZEN Z DNEVNEGA REDA.

Torej ostane pri starem, ako se položaj ne spremeni.

Washington, D. C. — Senator Shipstead priporoča, da se odpravi prisilna vojaška služba in popisovanje vojnega materijala na direktn in nedirektn način. Ko je bil na dnevnem redu proračun za državni department, je senator predlagal amendment, ki pozivlje predsednika, da se skliče konvencija vseh narodov, na kateri se vsi narodi zavežejo, da odpravijo prisilno službo v armadi in mornarici in v sorodnih službah v treh letih po sprejeti pogodbi. Njegov predlog ne odpravlja popisovanja denarja v tem smislu, kot je veljavna prisilna vojaška služba za vse državljanje. Ampak predlog obvezuje državo, da ne prisilijo avo-jih državljanov opravljati nobene vojaške službe v mirnem in vojnem času. Obenem se zavežejo, da ne bodo napovedovali vojn zaradi privatnih ali javnih dolgov.

Predlog je vržen z dnevnega reda po senatorju Wesley Jonesu, ker se ne nanaša na državni department, ampak je popolnoma nova zakonska predloga.

"V splošni vojaški službi je največja slabost vsega našega modernega političnega razvoja," je rekel senator Shipstead. "Ona spreminja vse prebivalstvo na hipno obvestilo in na odlok par ljudi v sužnje, ki se lahko pobijejo ali izstradajo, ali ki so iztisljili kolosalno odškodnino iz njih narečnih otrok skozi petdeset let. Te dežela je dosti velika in močna da popelje svet do miru narodov in miru s pomočjo pogodbe, ki bo raztrgala verige militarizma z rok zasuženega človeštva."

KAJ DELA KONGRES

(12. februarja.)

SENAT.

Predloga, ki tolmači, kaj je domača luka za ladje, sprejeta.

Predloga, da se podaljša doba odpošiljanja časnikarskih poročil s mornaričnih radio postaj, sprejeta.

Borahov odsek, ki je preiskoval financiranje volilnih kampanj, je podal poročilo in priporočil, da se sprejme zakon, ki omeji kampanjske prispevke in prepove pošiljanja prispevkov iz ene države v drugo.

Senator Trammell (dem., Fla.) je predložil resolucijo za preiskavo cen gazolinu.

Predložena je bila resolucija za preiskavo združitve Nickel Plate železnice z Van Sweringonovimi interesi.

POSTLANSKA ZBORNICA.

Razprave o aropriacijah.

Poslovni odsek je priporočil poseben red v zadevah popraviljanja trgovske pogodbe s Kitajsko, izpremenitve pristojbin za vizume, oblasti newyorške luke in predloge o pticah selikah.

Poljedelski odsek je razpravljal o predlogi glede kooperativnih trgov za farmarje.

Sovjeti dobili cerkev v Kopenhagenu.

Kopenhagen, 13. febr. — Sovjetski poslanik v Kopenhagenu je zmagal v tožbi proti tujajnski ruski cerkveni občini, ki ni hotela izročiti cerkve kakor je zahtevala sovjetska vlada. Dansko sodišče je odločilo, da imajo sovjeti pravico do cerkvenega premoženja.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo večjeidel jasno in hladno. Severni vetrovi. Sonce izide ob 6:48, zalde ob 5:20.

ITALIJA BO PLAČALA DOLG AMERIKI, TODAJ

NAJVEČJA RUDNIŠKA NESREČA V NEMČIJI

KATASTROFA V PORURJU RAZKAČILA RUDARJE.

138 rudarjev je izgubilo življenje radi velike nemarnosti lastnikov. Rudarji sklicujejo protestne shode in groze z revolto.

Berlin, 13. febr. — Največja nesreča v zgodovini rudarstva v Nemčiji se je zgodila včeraj v Porurju. V velikem premogovniku Stein pri Dortmundu so eksplozirali plini in 138 rudarjev je izgubilo življenje.

Vsa Nemčija se je zgrozila nad veliko katastrofo. Na zbornični palači v Berlinu je bila danes spuščena zastava na pol droga v znak žalovanja. Predsednik Ebert je izrekel javno sožalje nesrečnim družinam in kancelar Luther se je odpeljal s posebnim vlakom v Dortmund.

Rudarji v Porurju se pa ne zmenijo dosti za te znake oficijelnega žalovanja. Njihova jesa je priklopila do vrhunca valed tega kapitalističnega umora na delo, ko jim je jasno, da je zločinca zanikrost premogovniških lastnikov zakrivila nesrečo. Rudarji v Dortmundu in bližnjih mestih danes ne delajo. Oficijelne stavke ni, toda rudarji so enostavno prenehali s delom v znak simpatij do umorjenih bratov in v znak protesta proti velemorilecem. Sklicanih je bilo več protestnih shodov, na katerih so bili revolucionarni govori in silile so se preteče besede napram jamakim lastnikom. Za danes je sklicanih še več shodov. Dortmund je znano komunistično središče rudarjev.

V ZAPADNI AFRIKI JE BOLJ VARNO KOT V CHICAGO.

Taka je sodba ameriškega konzula v Dakarju.

Chicago, Ill. — Kadar nastane tema je bolj varno hoditi v afriški divjini kot v Chicagu.

Tako se je izrazil ameriški konzul William J. Yerby, ki opravlja konzularno službo v Dakarju v Senegalju. Konzul se nahaja na počitnicah v Chicagu in skuša zainteresirati trgovce in tovarnarje za trge v zapadni Afriki.

"Afriški domačin se obnaša spodobno in se ravna po postavah v splošnem. Seveda so tudi izjeme", je menil konzul. "V zapadni Afriki, v kateri živi pet in trideset milijonov prebivalcev, se izvrši v enem letu manj zločinov kot v Chicagu v enem tednu.

Ampak mr. Yerby je priznal, da se tudi v zapadni Afriki hitro udomačujejo ameriške navade. Prebivalci se poslužujejo živil kot so v Ameriki na prodaj in škatljah. Kupujejo tudi pohištvo, ki je izdelano v Chicagu in Grand Rapidsu. Poslužujejo se avtomobilov, ki so bili izdelani v Detroitu. Posebno v slast jim pa gre meso, ki je pripravljeno v Chicagu. Povdaril je, da postane zapadna Afrika kmalu eden največjih trgov za ameriške mesne izdelke. Precej domačinov se nahaja v dobrih gospodarskih razmerah, ki izvažajo koko, mahagonijev les, olje iz palm in druge tropične produkte.

Izjavil je, da bo rastlina, ki je poznana pod imenom "plesava" in ki raste v Gambiji zrevoelucijonirala izdelovanje metel. Američane čakajo tam velike koncesije.

Afriški zamorci niso neizobraženi ljudje, pa tudi niso napol divjaki, kot marsikdo misli, je rekel konzul. Mohamedanski misjonarji so ustanovili šole že pred več stoletji.

Dakar ima 35,000 prebivalcev. Na otoku Goree se še zdaj vidi ječe, v katere so zapirali sužnje, ko je cvetela trgovina s sužnji. Tam je videti še ukove in kole, h katerim so privezovali sužnje, kadar so jih bičali. Veliko ljudi odpotuje vsako leto na ta otok, da vidijo te ostanke nekdanjega barbarizma.

TRDA SKALA ZADRŽUJE REŠITEV OOLLINSA

JE REŠITEV OOLLINSA

UPANJE NA REŠITEV VSTAJA IN PAVSAKO URO, KO PRIHAJAJO NA DAN-NOVE ZMOTNE INŽENIRJEV.

Cave City, Ky., 13. febr. — Delavci v jamiču so danes predpoldne naleteli na predor, ki morda vodi v jamo, v kateri je Collins zajet. Odkritje predora je dalo novo upanje reševalnemu moštvo, ki se je lotilo dela s podvojen močjo. Moštvo je danes pretela velika nevarnost, ko se je začela podirati stena novoizkopanega jamiča. Bilo je dosti truda, predno so izbačeno steno za silo podprli.

Cave City, Ky., 13. febr. — Danes zjutraj je dijamantni sveder dosegel globičino 60 čevljev v reševalnem jamiču, toda na veliko razočaranje H. T. Carmichaela, ki vodi kopanje, ni prišel do dna skalnatega stropa, ki sapira raziskovalca Floyd Collinsa v jami.

Sveder je prevrtal sedem čevljev trde apnenčve skale in do konca še ni prišel. To je dokaz, da so se inženirji zopet zmotili, ko so včeraj napovedali, da bo dno jamiča prebito "vsako uro". Tiata raspoka v dnu, ki je pred par dnevi dala veliko upanje, se je izgubila. Carmichael zdaj o tožno pravi, da bo vžalo še več dni, predno delavci proderejo skozi debelo skalo apnenca. Voditelj reševalnega moštva so se lo poparjeni in nervozni.

Danes je ravno dva tedna, odkar je šel Collins v jamo, iz katere se ni vrnil, ko se je odvalila ogromna skala in ga prišla sa nogo v oskem prodoru. Dva tedna že leži s eno nogo pod skalo. In danes je osem dni, odkar so Collinsa zadnje videli in mu dali zadnji gršljaj jedi in tople kave. Druga skala, ki se je odvalila v prodoru, je zaprla pot do njega. Dne 10. februarja se je še vedelo, da je Collins živ, tedaj pa je omrtvila žica s električno svetilko na Collinsovih prah in od tega dne ni več najmanjšega znaka iz jame.

Preiskava pred vojnim sodiščem odkriva vedno več evidence, da ni bilo na govoricah o "uprizorjeni igri" čisto nič resnice. Vse govorice so si izmislili časnikarski poročevalci. Več oseb, ki so razširjale govorice, je pobegnilo, odkar so vrši preiskava; nekateri reporterji so tudi odnesli pete.

Grki in Turki mobilizirajo?

Gibanje vojsk čet ob meji vzhodne Tracije.

Dunaj, 13. febr. — Iz Aten prihaja nepotrjena vest o velikem gibanju vojsk čet na obeh straneh vzhodnotrške meje. Grki pojačujejo obmejne posadke s močnimi rezervami. Turki so pa baje izpraznili Odrin in mobilizirali tri razrede moš za vojaško službo v Traciji. Iz Angore in Carigrada ni nobenih poročil o tem gibanju.

Istočasno se Grkom zelo muči s pogajanjem za novo prijateljsko pogodbo s Jugoslavijo.

JEKLARSKI TRUST ZGRADI NOV PRISTAN BLIZO GARYJA.

Hammond, Ind. — Universal Portland Cement kompanija, podružnica U. S. Steel korporacije, bo v Buffingtonu, to je blizu Garyja, Ind., zgradila velik pristan. Tukaj bodo nakladali in razkladali apno, premog in slandro in odpošiljali bodo cement. Stroji bodo stali približno tri milijone dolarjev.

Delavske demonstracije v Lisbonu.

Lisbon, 13. febr. — Unija delavskih sindikatov je pozvala delavce na 24-urno generalno stavko in na protestne demonstracije pred predsedniškovo palačo proti početju komunističnega sveta.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta...

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year...

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31 -24) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina.

NEPOKOJ MED TEKSTILNIMI DELAVCI

Veliki dnevniki prav malo poročajo o nepokoju med tekstilnimi delavci na vzhodu, dasiravno so tekstilni delavci v nekaterih tovarnah že zastavkali...

Ta molk v velikih dnevnikih je značilen in ima očividno namen, prikriti pred javnostjo dejstvo, da precejšen del ameriških delavcev živi v takih razmerah...

Položaj tekstilnih delavcev je skrajno žalosten. Ze pred več kot enim letom so tekstilni tovarnarji omejili obrat v svojih tovarnah.

Prišla je jesen in volilna kampanja je bila v polnem zamahu. Tekstilni tovarnarji so dobro vedeli, da prihaja volilni dan, na katerega bodo tekstilni delavci z njimi obračunili.

Tekstilni delavci so bili izstradani. Njih strokovne organizacije so šibke in pocepljene. Minil je prvi torek v mesecu novembru in izvoljen je bil mr. Coolidge predsednikom Združenih držav.

Delavci so spoznali, da so bili prevarjeni z lepimi obljubami. In delajo se jim zopet obljube z delom, pri katerem bodo zaslužili komaj 18 do 21 dolarjev na teden.

V začetku so le protestirali na shodih. Kmalu so spoznali, da se tovarnarji toliko ozirajo na ta protest, kot na lanski sneg. Potrpežljivost jih je minila in počasi so se pričele razvijati stavke.

Ameriška delavska federacija je bila takorekoč z moralnega stališča primorana obljubiti pomoč tekstilnim delavcem, katere si je gospodujoči razred izbral za svojo prvo žrtev.

Stavke so zdaj v posameznih tovarnah, do nastopa na celi črti še ni prišlo.

Podjetniki se poslužujejo starih sredstev, da uženejo delavce. Groze jim, da je vsakdo odpuščen, ki se ponižno ne vrne ob določenem času na delo.

Boj se torej šele razvija. Iz položaja, kakršen je zdaj, se ne da spoznati, ako se razvije splošna stavka tekstilnih delavcev v mestih, v katerih je precej tekstilne industrije...

JAVNA GOVORNICA

(Glasovi članov S. N. P. J. in štataljev Prosvete.)

Collinwood, Ohio. — Kruta smrt nam je zopet vzela članico našega društva št. 142, sestro Mary Sepic. Pri tukajšnjih Slovencih je navada, da mora biti vsak pokopan po katoliško...

Bojevitemu duhovniku pripočam, da agitira za svojo kupčijo v svoji "tovarni", ki so mu jo zgradili verni priistaši, nikar pa naj ne skuša uničiti ali osvojit organizacije z vsaj njenimi napravami...

Somerset, Colo. — Rojak Zimmerman opisuje v št. 26 glede družbe Proletarian Oil Association, katere sem član tudi jaz. Opazil sem pomoto v dopisu, kjer stoji, da smo kupili približno 200 akrov zemlje.

Tudi mene je vprašalo še več dopisovalcev, kako smo prišli do ustanovitve te družbe, zato hočem nekoliko natančneje opisati. Je približno tako kot je pisal imenovani v št. 26.

Bellingham, Wash. — Ze v drugem mesecu tega leta smo, pa še ni zboljšanja delavskega položaja. Ljudje že skoraj obupujejo in pripravljeni so prijeti za delo za vsako ceno.

Po vojni, kar se svet tako peha za oljem, se je pričelo širiti govorenje, da se tudi v naši zemlji nahaja olje, kar je vse verjetno. Razne družbe so pričele vpraševati, dali jim damo zemljo v najem, da bi pričele z vrtnanjem za olje, ampak pod pogojem, da bi mi akoraj nič ne dobili...

Breezy Hill, Kans. — Tu okoli niso premogovniki samo saprti še dalj časa, temveč so tudi izbr-

uklepajo narode v sučeljstvo. Mogoče se varam, ali mislim, da je tako. — Geo. Gorniki.

Pittsburgh, Pa. — Dobivam razna pisma z vprašanji, pa ne morem vsem odgovorjati. Dobil sem tri leta in pol do šest let je že, odšet pa je čas, ki sem ga prestal v zaporu pred obravnavo...

Resnica je, kakor je pisal rojak iz Illinois, če komu ni do pičice prav, pa se že oglasi s pičkanjem, speče ga vsaka malenkost.

Ali se bomo res pričakali radi vejic v dopisih? Ena več, spajmanj, okoristi nikogar nič. Kdor pa ne razume besede ali stavka, naj vpraša, vem da mu bo pojasnjeno.

Če je v Kansasu 2000 neunijskih rudarjev, ni krivda samo distriktnih uradnikov, pač pa tudi delavcev. Precej izkušenj imam za sabo in morali bi še vedeti, kdo je za organizacijo dober, kdo slab uradnik.

O prestopku bivšega gubernerja Davisa zadržati se ni čas objavljanja, stvar še ni pojasnjena. Lahko se zgodi, kakor se je z gubernersko zadevo v Teksasu, kjer so izvolili šeno bivšega gubernerja. Pa tudi njo morda lahko aretirajo še dve uri prej kot zapusti gubernerski stolček...

Beograd, Wash. — Ze v drugi meseci tega leta smo, pa še ni zboljšanja delavskega položaja. Ljudje že skoraj obupujejo in pripravljeni so prijeti za delo za vsako ceno.

Napredka tu ni nobenega, cerkva pa dosti. Bogvari govoriti o kakih organizacijah delavstva. Pa saj drugod ni nič boljše kot čitamo v Prosveti. Kam to gre, kje se bo ustavilo? Uverjen sem, da so vse socialistične in enake propagande zastojne; delavci je vedno bolj ukovan v suženjstvo. Prej ne bo miru, dokler se ta sistem sam ne unki. Uničil pa se bo s tem, ker znižuje plače in z znižavanjem plač si uničuje trg.

Naj me kdo slabo ne razume. Jaz sicer trdim, da unije in vse silno ne bo spremenilo položaja, trdim pa da organizacija in izobrazba mora biti, zato da se pripravi človeštvo za slučaj, ko bo rabilo treznomislice ljudi ne pa razdiralcev, kajti vse ustvarjeno bogastvo je bilo težko pridobiti.

Nekdo mi očita, da sem socialist. Nisem. Sem samo ubogo človeče, ki kljub temu gleda in posluša z očmi in ušesi. Če se ravno hočete verjeti za socialist, povem, da so v Wall Streetu. Oni pripravljajo ta socializmu, ker

Križajev učitelj, in zagrebški gledališču, ki razpolaga s takimi močmi in ki v Čehoslovakiji ni dovolj znano.

Zakon o delavnicah. Beograd. — Minister za trgovino in industrijo je odredil, da se čim prej začnejo interesirane korporacije in da se zbere potrebni material za izdelanje novega zakona o delavnicah, ki bo veljal za vsa država.

Vaška tragedija. — Pred dvema letoma se je branjevec Ivan Joksimović iz Borče pri Beogradu zaljubil v takrat komaj letoletno seljakinjo Anko Milošević in jo končno prepričal, da je zapustila domačo hišo in staršev ter se preselila na njegov dom, kjer sta živela skupaj, ne da bi se poročila.

Tu mi sile ni, ako se ne oziram na svobodo. Življenje je še prilično dobro, po delavnicah pa lahko delo. Filmske slike kažejo dvakrat na teden in žogo igrajo. Je tudi šola za učenje angleškega jezika, ob nedeljah katoliška maša dopoldne, popoldne pa igra. Kdor se počuti, da je v resnici kriv zločina, mu je kar dobro tu, ampak kdor živi v zavesti, da je tu po nedolžnem in da ga bratje sodijo, pa mu je teško.

Je tu čez tisoč ljudi, izmed katerih malo štirje Slovenci, pa še to naše malo številje bi se znižalo, če bi se povsod govorila resnica. Tu je Slovenec čisto po nedolžnem že trinaest let. Dobil je vsa dvajset let samo radi tega, ker je bil tujec, še mlad, in ni znal jezika. Sodnja pa sodi le po izjavah prič. Lahkomiselnejši mogoče niti ne ve, kako strašno grozno napravi nesrečno proti kateremu priča po krivem. — Joseph Shum.

Velik iz Jugoslavije. Sestanek male antante. Beograd. — Projektirana konferenca Male antante se je odgodila, in se ministri anideje v polovici marca v Bukarešti. Pomnožitev vojske v Albaniji. Beograd. — Čez Rim javljajo iz Tirane, da je albanska vlada sklenila povečati svojo stalno vojsko in preurediti svojo žandarmerijo pod vodstvom nekega angleškega polkovnika.

Zagreb. — Četrtri veliki zagrebški sejmi vsorčev bo od 25. aprila do 4. maja t. l. Kakor naznanja odbor "Zagrebaškega zbora", se je že doslej priglasilo veliko število izločnikov. Potom tukajšnjega francoskega komiteja so vse večje francoske tvrdke povabljen, da se udeležijo izložbe. Ze lani je razstavilo 116 francoskih tvrdk, in letos se pričakuje, da bo njih število mnogo večje. Iz Italije je povabljenih največ tekstilnih tvrdk. Nekateri belgijske tovarne so sklenile, zgraditi svoje lastne paviljone na razstavnem prostoru. Enak nameravajo tudi nekatere nemške tvrdke postaviti svoje lastne paviljone. Razstavnih prostor "Zagrebaškega zbora" je že s tolikimi stavbami napolnjen, da akoraj ni več prostora za nove paviljone. Tako postaja vprašanje zgradbe novih razstavnih stavb na novem, za velike sejme primernem prostoru, vedno bolj akutno.

V okvirju sejma se priredi tudi avtomobilska razstava. Poleg tega bodo tekem leta še specialne razstave, in največje zanimanje je za lovsko sportno razstavo.

Velik uspeh slovenskega pevca Križaja. Bratislava, Čehoslovakija. — Slovenski basist Josip Križaj, ki član zagrebške opere, je meseca januarja gostoval v tukajšnjem Narodnem gledališču kot Kečal v "Prodani nevesti". V gledališču je Križaj imel naravnost izreden uspeh, ki ga potrjuje tudi kritika. Listi pišejo nadvse pohvalno o umetniških sposobnostih Križaja in pravijo, da po Hešu ni bilo pevca, ki bi pevsko in igralsko tako dovršeno posebil Kečala, kakor je to storil Križaj. Listi čestitajo tudi ljubljanskemu ravnatelju Hubadu, ki je bil

Križajev učitelj, in zagrebški gledališču, ki razpolaga s takimi močmi in ki v Čehoslovakiji ni dovolj znano.

Zakon o delavnicah. Beograd. — Minister za trgovino in industrijo je odredil, da se čim prej začnejo interesirane korporacije in da se zbere potrebni material za izdelanje novega zakona o delavnicah, ki bo veljal za vsa država.

Vaška tragedija. — Pred dvema letoma se je branjevec Ivan Joksimović iz Borče pri Beogradu zaljubil v takrat komaj letoletno seljakinjo Anko Milošević in jo končno prepričal, da je zapustila domačo hišo in staršev ter se preselila na njegov dom, kjer sta živela skupaj, ne da bi se poročila.

Tu mi sile ni, ako se ne oziram na svobodo. Življenje je še prilično dobro, po delavnicah pa lahko delo. Filmske slike kažejo dvakrat na teden in žogo igrajo. Je tudi šola za učenje angleškega jezika, ob nedeljah katoliška maša dopoldne, popoldne pa igra. Kdor se počuti, da je v resnici kriv zločina, mu je kar dobro tu, ampak kdor živi v zavesti, da je tu po nedolžnem in da ga bratje sodijo, pa mu je teško.

Je tu čez tisoč ljudi, izmed katerih malo štirje Slovenci, pa še to naše malo številje bi se znižalo, če bi se povsod govorila resnica. Tu je Slovenec čisto po nedolžnem že trinaest let. Dobil je vsa dvajset let samo radi tega, ker je bil tujec, še mlad, in ni znal jezika. Sodnja pa sodi le po izjavah prič. Lahkomiselnejši mogoče niti ne ve, kako strašno grozno napravi nesrečno proti kateremu priča po krivem. — Joseph Shum.

Velik iz Jugoslavije. Sestanek male antante. Beograd. — Projektirana konferenca Male antante se je odgodila, in se ministri anideje v polovici marca v Bukarešti.

Zagreb. — Četrtri veliki zagrebški sejmi vsorčev bo od 25. aprila do 4. maja t. l. Kakor naznanja odbor "Zagrebaškega zbora", se je že doslej priglasilo veliko število izločnikov. Potom tukajšnjega francoskega komiteja so vse večje francoske tvrdke povabljen, da se udeležijo izložbe. Ze lani je razstavilo 116 francoskih tvrdk, in letos se pričakuje, da bo njih število mnogo večje. Iz Italije je povabljenih največ tekstilnih tvrdk. Nekateri belgijske tovarne so sklenile, zgraditi svoje lastne paviljone na razstavnem prostoru. Enak nameravajo tudi nekatere nemške tvrdke postaviti svoje lastne paviljone. Razstavnih prostor "Zagrebaškega zbora" je že s tolikimi stavbami napolnjen, da akoraj ni več prostora za nove paviljone. Tako postaja vprašanje zgradbe novih razstavnih stavb na novem, za velike sejme primernem prostoru, vedno bolj akutno.

V okvirju sejma se priredi tudi avtomobilska razstava. Poleg tega bodo tekem leta še specialne razstave, in največje zanimanje je za lovsko sportno razstavo.

Velik uspeh slovenskega pevca Križaja. Bratislava, Čehoslovakija. — Slovenski basist Josip Križaj, ki član zagrebške opere, je meseca januarja gostoval v tukajšnjem Narodnem gledališču kot Kečal v "Prodani nevesti". V gledališču je Križaj imel naravnost izreden uspeh, ki ga potrjuje tudi kritika. Listi pišejo nadvse pohvalno o umetniških sposobnostih Križaja in pravijo, da po Hešu ni bilo pevca, ki bi pevsko in igralsko tako dovršeno posebil Kečala, kakor je to storil Križaj. Listi čestitajo tudi ljubljanskemu ravnatelju Hubadu, ki je bil

RAZNE VESTI.

IN, TAKO GRE V SEDANJI CLOVESKI DRUŽBI.

12-letni deček obstrelil 13-letnega dečka.

Chicago, Ill. — V današnji družbi je mladina delavskih starišev in srednjega stanu prepričana sama sebi. Ko pride iz šole, je njeno igrišče cesta. Tistih par javnih igrišč, ki jih ima mesto, pomenijo toliko, kot kaplja na razbeljen kamen, kar potrjuje slednji dogodek.

Chester Somenski, star deset let, John Valbonis, star 12 let, sta šla na potep, mesto v šolo.

Zlezla sta v stanovanje Sam Arabosia, ki ju je prepodil, ko je slišal nevaden šum v svoji spalnici. Hitro sta skočila skozi odprto okno in ušla.

Kasneje sta se dečka igrala na praznem stavbišču blizu pjune-ga doma. Prišel je 12-letni Kazimir Wiwatovski in se pridružil njima. Kazimir ju je vprašal, ako sta bila popoldne v šoli. Odgovorila sta, da sta bila v šoli. Kazimir je njima rekel, da se bojiata iti v šolo, ker ju bo učitelj zmerjal.

"Midva se ne bojiva ničesar", je rekel 10-letni Chester. "Le poglej, kaj ima John v žepu."

John je nato ponosno izvlekel iz žepa samokres in je povedal, kako je prišel do njega. V trenutku se je pa spomnil, da je nekaj povedal, kar bi moralo ostati tajno in nameril je samokres na Kazimirja, rekoč:

"Glej, da ne boš ničesar povedal."

Kazimir je pričel teči, ko je videl samokres. John je pa mislil, da beži, ker ju misli izdati. Pomeril je in ustrelil. Kroglja je zadela Kazimirja v nogo. Policija je dečka aretirala.

Kadar deček prinese kakšno stvar domov in mu stariši niso dali denarja, je dolžnost starišev, da dečka izprašajo, kje je stvar dobil. Nato se naj pa prepričajo, ako je deček govoril resnico.

STAVKOKAŠKI GENERAL JE BIL NAJET ZA SLAVLJENJE LINCOLNA!

Chicago. — (Fed. Press.) — Zgodovina včas igra ironične trike: Čikaški bizniški interesi, ki vsako leto slavijo Lincolna na njegov rojstni dan 12. februarja — dočim bi zahtevali kaj ječe in vislice, če bi Lincolna danes živeli — so za letošnji Lincolnov rojstni dan najeli starinskega generala Milesa, da jim je govoril o Lincolnu. Miles je bil major v civilni vojni in Lincoln je osebnost poznal. To je vse. Toda po mišljenju in idejah je Miles tako daleč od Lincoln kakor je žaba od gore. Miles je l. 1894 vodil zvezne čete, ki so v Chicagu strle stavko železničarjev, katero je vodil Debs. Lansko leto je pa napadel La Folletta, češ da je "nasilen revolucionar", ko je La Follette rekel, da zvezne čete ne bodo več razbijale štrajkov, če bo on predsednik.

Lincoln se bil obrnil v svoji rakvi, če bi vedel, kako danes kapitalisti zlorabljajo njegovo ime. Lincoln, ki je ob času stavke v St. Louisu zapovedal, da se vladne čete ne smejo vmešavati v boji delavcev za večjo plačo!

MEDNARODNA DELAVSKA POMOC.

Pomožna akcija za brezposelne delavce in otroke zaprtih očetov v Nemčiji.

Chicago. — (I. W. A.) — Ameriški odbor Mednarodne delavske pomoči poroča, da je ta organizacija razdelila 10.000 zavojev obleke, igrač za otroke in drugih potrebščin med brezposelne delavce v Nemčiji ob zadnjih božičnih praznikih. Poleg tega so bili razdeljeni posebni zavoji za otroke onih delavcev, ki so v ječah radi političnih pregreškov. Teh otrok je v Nemčiji 3779. — Nemški delavci imajo 15 svojih krajevnih odborov Mednarodne delavske pomoči, ki zbirajo denarne prispevke in darila v oblekah in drugih potrebščinah. Prispevki prihajajo tudi iz Anglije, Francije, Skandinavije in Amerike.

Arabski rebeli so vzeli Jeddo.

London, 13. febr. — Sem je prišla vest, da so Vahabi, ki vodijo civilno vojno z arabsko vlado, včeraj okupirali Jeddo, ki je pristanišče svetega mohamedanskega mesta Meke.

Laborije v angloški zbornici ožigali kronprince

Torijem je zastala sapa, ko je socialist Kirkwood imenoval princa postopača in klovna, ki živi na ljudske stroške.

London, 13. febr. — Angliška zbornica, ki je bila dva dni mirna kakor jagnje, je včeraj zabučala s prvim velikim viharjem. Burja je izbruhnila nenadoma, ko je prišla na dnevni red vladna predloga za financiranje kronprinčevega potovanja v Južno Ameriko. Originalna predloga se je glasila, da zbornica dovolji za potovanje princa Waleskega 13.000 sterlingskih funtov (okrog \$65.000), vlada je pa zdaj nazpanila, da je to premalo in vsota naj se poveča na 15.000 funtov.

Tedaj se je oglasil za besedo socialist Kirkwood in začel neumljeno žigosati vlado, ki zapravija ljudski denar za take otročarije; nato je mahnil po kronprincu, ki se kladi po svetu in dela iz sebe klovna, dočim ne pozna razmer v svoji lastni državi. Končno je Kirkwood vzel na piko vse lenuharske dinastije, ki nič ne dela, nič ne koristi in samo žre in žre. Torijaska desnica je izprva strmelala, ko je pa prišla malo k sebi, je začela vpiti, ropotati z nogami in delati splošen hrup. To je še bolj podkurilo Kirkwooda in druge delavske poslance in ostru kritika proti kronprincu in kralju se je nadaljevala, dokler ni zbornični predsednik zaključil debate. Torijska večina je nato odobrila predlogo, da se poveča vsota za kronprinčev obisk Argentinije.

"Jaz protestiram proti humbergu, ki se tukaj vrši," je dejal Kirkwood. "Sugestiram, da si princ Waleski prej ogleda svojo lastno deželo, predno ga pošljejo v Afriko ali Južno Ameriko. Jaz mu lahko pokažem ragmere v Glasgou, ki so tako divje, da bolj divjih ne more najti med divjaki. Nisem nevoščljiv princu. Meni se smili, ker se takola kladi po svetu kot nekaj socialni metulj in dela klovna iz sebe. In končno ima princ dovolj svojega denarja, več kot mnogo delavcev skupaj, dasi nič ne dela. Samo Cornwallaska vojvodinja, mu nosi letnih 33.376 funtov (češ \$150.000); zakaj ne troši svojega denarja? In kadar se princ oženi, mu vlada povša apanažo. Kadar se pa delavec oženi, mora ob isti plači skrbeti za ženo in otroke. Ali je princ kaj več kot delavec?"

REAKCIONARJI BI RADI ODPRAVILI PRIMARNE VOLITVE.

Springfield, Ill. — Odkar so v Illinoisu primarne volitve postale postava, pripadniki starih strank pri izboranju kandidatov ne poslušajo voditeljev regularnih stranknih skupin, ampak volijo po svoje. To pa političarjem ni všeč. Zdaj je poslanec Norman Flagg predložil državni zbornici predlog za preklic primarnih volitev. Primarne volitve so bile nekoč nekakšna poteza proti naraščajočim socialističnim glasovom, češ, ljudstvo bo zdaj imelo priliko izbrati kandidate. Ljudstvo se je prilike poslužilo in dostikrat izbralo take kandidate, ki regularnim strankinim voditeljem niso bili všeč. In tako zdaj prihajajo primarne volitve v nemilost pri tistih, ki so jih nekoč priporočali in jim peli slavo.

Garibaldi se baje pripravlja na vpad v Italijo.

Nice, Francija, 13. febr. — General Peppino Garibaldi, vnuk znanega italijanskega revolucionarja in osvoboditelja Rima, ki je vodja protifašistične organizacije "Italia Libera", se baje pripravlja na puč proti Mussolinijevi vladi. Poročilo pravi, da je okrog 200 protifašistovskih voditeljev, ki so pobegnili iz Italije, uposlenih v hotelih in restavracijah na Rivieri in vsi ti so prisegli, da bodo sledili Garibaldiju kakor hitro se ta odloči za dir čez mejo v Italijo in stopi na čelo vstaje proti črnim srakam.

Abdel Krim je špil, pravijo Španci.

Melilla, Maroko, 13. febr. — Španci se raznesli vest, da je Abdel Krim, vodja rebelnih Maročanov, umrl za ranami. Vest ni tud nikjer potrjena.

ZAPUSTIL JE DRUŽINO.

Oboje na težko kazen.

Laporte, Ind. — Clyde Palen, star 31 let, je bil na okrožnem sodišču obojen od enega do sedem let v poboljševalnico, ker je zapustil svojo ženo in otroke pred več meseci. Za otroke je moral skrbeti okraj. Njegova devet let stara hčerka Lillian je bila rojena slepa. Zdravniki so ji z operacijo vrnili vid.

Protiopijska konferenca končana.

Zeneva, 12. febr. — Mednarodna konferenca proti raspačevanju opija je bila včeraj zaključena. Delegete so podpisali protokol in pogodbo, ki se glasi, da se kajenje opija omeji. Pogodba je komedija, ker ne brani japonskim, angleškim in francoskim trgovcem, da ne bi še nadalje smeli tržiti s tem strupom. Amerika in Kitajka nista nič podpisali.

Francoski socialisti bodo še v Herriotov.

Grenoble, Francija, 13. febr. — Francoska socialistična stranka ostane še nadalje naklonjena Herriotovi vladi. Tako je bilo sklenjeno včeraj z veliko večino delegatov na strankinem kongresu. Nato je bil kongres zaključen.

IZ PRIMORJA.

Smrtina kosa. V Trstu je preminula Ivana Dekleva, zavedna Slovenka, ki je vzgojila svoje otroke v narodnem duhu in so jo tržaški Slovenci prav dobro poznali.

Neva nastaja v Julijaki Krajin. Zadnji nastop članov rimske vlade je vili gotovim elementom na Primorskem nov pogum, da so začeli preganjanje nedolžno ljudstvo, ki ni ničesar zakrivilo. Iz Tolmina, Ornič in Marezig poročajo o žalostnih slučajih nasilij, ki ne morejo nikomur koristiti. Tudi v Trstu se pojavljajo persekucije, katerih se je prebivalstvo v zadnjih mesecih že odvadilo.

RAZNO

Beg z morišča. Ne Estonskem se je izvršila zadnje čase cela vrsta eksekucij nad komunisti, ki so bili obojeni na smrt.

Te dni so peljali na morišče voditelja komunistov, Kjevaneza, ki je umoril poslanca Nanišona. Peljali so ga na skrit kraj v gozdu v bližini Pernove, kjer bi ga imeli ustreliti. Kjevaneza pa je nepričakovano skočil v stran in izgini v gozdu. Oddelek vojakov, ki je bil določen, da izvede smrtno obsodbo, ga je sicer več ur iskal, ali zaman. Domnevalo, da je obojenec pobegnil v Rusijo. Vojaki so bili aretirani.

Odkar se je ponestrčila meseca decembra vstaja komunistov v Revalu, jih je bilo že nad sto ustreljenih. Smrtne obsodbe so se večinoma izvedle v gozdovih pri Revalu in Pernovi, kjer so bila trupla ustreljenih pokopana na lico mesta. Eksekucije so se izvršile tajno.

Anonimna pisma. — Anonimna pisma igrajo v kriminalistiki veliko vlogo, in posledice, ki jih povzročijo v človeški družbi, so mnogokrat večje in težje kakor tatvine in drugi zločini izmečkov človeštva; kajti proti le-tim se človek lahko vsaj kolikorotniko zavaruje, dočim je n. pram anonimnem obrekovalcu brez moči, poleg tega pa je vsako na časti mnogo bolj občutljiv in ranljiv kakor na premoženjski izgubi.

Ni čuda, da je tudi izurjenemu kriminalistu po večini laze priti na sled tatu ali vlomilcu kakor pa razkriti povzročitelja, ozioroma pisca anonimnega pisma. Tat in vlomilec zapustita za seboj sledove, po katerih večje policijako oko prej ali slej izslediti zločinca. Pisec anonimnega pisma pa je dobro skrit v svojem skrivališču in edini dokument njegovega zločina je odposlano pismo, ki pa je tako sestavljeno, da v večini slučajev ne nudi raziskujočemu policijakemu uradniku nobenih oporišč za njegovo preiskavo.

Če je anonimno pismo pisano z roko, je pisava navadno tako spretno ponarejena, da je težko najti silenosti za pisavo domnevanega pisca. Grafologija je žal dana na sodišču še premalo uporabljena veda in sodnik mora, ker nima nobenih drugih dokazov v roki, obtoženca oprostiti. V novjši dobi se je uveljavila

Slovenska Narodna Podpora Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Glavni Stan: 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 163, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vugrich; urednik glasila Jože Zvertnik, upravitelj glasila Filip Golina. POROTNI ODSEK: Martin Zelenikar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Francis A. Taucher, 2327 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krimandic, 13111 Bennington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovick, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terčelj, Box 22, Strabane, Pa. BOLNIŠKI ODSEK: OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 256, Moon Run, Pa.; Joseph Zorko, RFD, 2, Box 114, West Newton, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross Kans., za Jugoslovan; Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn.; za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo. Nadzorni odbor: Paul Berger, predsednik, 948 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zvertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill. Zdravitveni odbor: Predsednik: Frank Alek, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; John Ovan, 2629 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olop, 2626 So. Clinton Park Ave., Chicago, Ill. VEHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. POZORI — Korrespondenca v glavnim oddelku, ki dolajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrhbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse prisilne glednično polovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, tigar hlašov je ugovar. Val pristavi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio. Val dopisi in drugi spisi, namanila, oglasni, naročilna in sploh vse kar je v zvezi s glasilom "Jednota" naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

8 DNI DO LJUBLJANE! Preko HAVRE-parizskega prebitnika v osemdnevni potniški na obo. DE GRASSE - 18. FEB. FRANCE - 21. FEB. Kabina tretjega razreda s umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača. French Line 19 STATE ST. NEW YORK ali lokalni agentje.

NA PRODAJ JE Moderno urejena farma ob lopi trdi cesti, le par minut do šole in šest milj do mesta. Za ceno in druga pojasnila pišite rojaku ANDREW PUCH R. 2, Box 27, Millston, Wis.

NAROČNIKI POZORI! Znamenje (Jan. 31.-1925) pomeni, da vam je naročilna potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen v sled napakega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80. Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino. Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

RAD BI IZVEDEL kje se nahaja sedaj rojak in sobrat Frank Kariš, čl. dr. št. 287, S. N. P. J. Pred nedavnim je bil v Galloway, W. Va., in od tu je odšel neznan kam. Radi važne zadeve želim, da se mi prijavi na spodnji naslov, za kar mi bom zelo hvalečen. Joseph Pompe, E. Market St. 2, Burgetstown, Pa.

SLUŽBO ŽELIM DOBITI za delo na farmi. Sem srednje starosti in sposoben za vsako delo na farmah, kar se tiče kmetijskega dela. Za plačo in drugo se dogovorimo pisмено. Službo sprejemam s 1. marcem t. l. Pišite na naslov: "HILAFEC", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Mate Marn: ODPOVED

(Slika iz nekdanjih časov.) Kar na lepem se je to zgodilo. Brez ozira na prvega v mesecu. Gospa Česnikova je nekega dne popoldne odločno stopila v sobo in rekla: "Gospod Kožuh, odpovedujem vam stanovanje! Tukaj mi nimate več ostati in čimprej odidete, rajši vidim!"

ih pa ta ton! Kaj je vzrok? Poda je, kakor da je on moral kaj napraviti... Hm... Nikoli nima človek vesti tako čiste, da bi rekel, da kaj takega ni mogoče. In je vzel Kožuh zadevo pravnatanko v roko. Če bi bilo zaradi krokanja, kaj? Ej, to so bile že urice! No, pa to se vendar lahko pove, ali ne? Sicer pa tega niti on sam ne taji. Tudi sram ga ni. Čemu pač in pred kom! Vsaak po svoje! Glorija, kako je bil nekoč nasekan. Njegov sošolec Čampa ga je privlekel domov in še v sobo in še sta prekucnila umivalnik in u-bila luč! In gospa Česnikova se je drugo jutro le smejala in se norca delala! Nak, zato mu ni bilo odpovedano!

prošnjo do samega presvitlega cesarja! Ali je to malenkost! "An Seine Majestaet, den Kaiser..." saprament! Kdo drugi bi se bil kar ustrašil, on in Tone se pa nista. Sprogov gospe Česnikove, jetniški nadpaznik in to-rej v državni službi, je nekega dne napravil to, kar napravi enkrat vsakdo — umri je in zapustil ženi osem otrok: od dve leti stare Mimi do bujno razvite sedemnajstletnice Betke. Reva gospa! Penzije pa nič posebnega! Pa ji je prišlo na misel, da bi samega cesarja prošila za pomoč. In res — študentje so ji pismo sestavili in lepo spisali in nesli priporočil sem in tja in odposlali. In gospa Česnikova je res dobila podporo. Sicer ni povedala, koliko, toda topila se je hvaležnosti in hvalila gospa cesarja in njegovo dobroto. In nekaj te hvaležnosti je menda le še ostalo tudi za njega, Kožuha, ki je sodeloval pri prošnji, on, spreten jezikoslovec! Ne — odpovedi bo vzrok kaj drugega!

Betka namreč ni bila kar tako. Oči je imela razpaljene in je z njimi tudi palila po vrstovih mladinskih možganov! In pa ročice je imela, okrogle in mične in kakor ustvarjene za božajoči prijem! In pod obetajoče napeto bluzico je kipel, da je bilo kar nemogoče odreči se primerni porednosti! No in Kožuh je že nekoč napredoval pri njej. Delal ji je — licejki — naloge. "Toda, Beti", ji je včasih rekel, "zastonj ne bom delal! Saj veste, naredim vam že, če... in ji je polepetal nekaj na uho. Beti je rdeela in se smejala. Ni rekla pri takih prilikah ne tako in ne tako. Kožuh pa je nalogo vselej napravil in mrak bi vedel povedati o nagradi! Tako so se pletle te tople rdeče niti med njo in med njim že nad eno leto! Če je stara to izyohala — no, potem ni čuda! Toda čudno je, da Beti ni bila nič nabunkana, vsaj slišati ni bilo, da bi bila kaj cvilila in vresčala — kar bi spadalo k stvari!

Potem pa je lepo složno slišel obličen na posteljo in zaspal. Tone mu je sam drugi dan to pravil in se pri tem smejal, do solz smejal. O to so bili časi! In sedaj — končano! Medtem pa pride domov Tone. Kaj pač on misli glede odpovedi. "Ti, gospa mi je stanovanje odpovedala! Kaj misliš, zakaj?" "Eh, kaj! Že nekaj dni sem sika in piha kakor gad! Saj ves, da bi padla na kolena pred cesarjem, ti si ga pa oni dan obrnil v zid. To je zavohala in ti ne more pozabiti. Še v šolo te je mislila iti tožiti in izključili bi te. Pa smo jo pregovorili, da ni šla, morda jo bomo glede odpovedi tudi, da odjenja!" In Kožuh se je zamislil. Čemu je moral ravno cesarja obrniti! Saj visi na levi strani še križani Bog — njega bi bil obrnil, pa ne bi bilo toliko sitnosti!

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

DEVETO POGLAVJE.

Točno tri četrt na šest sta stari Češka in mladi Smole sedla v Češko vožnjo, ki ju je imela peljati k dvornemu obedu. Materi Elizi, da si bila vsa srečna radi hčerine zaroke, skrb ni dala miru, da bi morda povabljenca ne prišla prepoznati. Nephrenehoma ju je opozarjala, da je čas odriniti in da Bog ne da, da bi kaj zamudila. Pred odhodom je še enkrat preiskala svojega moža od nog do glave, če je vse v redu in vse tako, kakor se spodobi človeku, ki je pri cesarju povabljen. Ko je na magistratnem stolpiču trikrat udarilo, je pomočila prst v blagolovljeno vodo, ki je po tedanji navadi visela v posodici ob steni, ter se z njim doteknila moževega čela, da bi srečno in dobro iztekli dogodki tistega večera. Nato ju je spremila do bližnjih vrat in pod njenim nadzorstvom sta splezala v domačo kalesho, ki je pri tem stokala in se zibala na debelih svojih fermenih. V hipu, ko je hlapec ali pravzaprav kočijaž s svojim bičem švignil po tolstih konjih, je naredila križ po svojem obrazu ter tako še enkrat izrazila željo, da bi Bog vzel pod svoje okrilje moža in bodočega zeta pri današnjem večeru.

Stari Češka se je zadovoljno naslonil v voz, položil roki okrog obširnega trebuha ter izpregovoril: "Imeniten je današnji dan, Andrej! Glej, da se boš čedno vedel in mi ne napravilj sramote, ker postaneš moj zet. Prav je tako!" Andrej je molčal. "Dekle ti bo veselje delalo! Veruj mi! Prav je tako! In tudi tvoja mati bo zadovoljna. Hvala Bogu, da je vse tako prišlo! Na Dobrovo hočemo romati eno prihodnjih nedelj! Kaj praviš, Andrej?" "Meni je prav!" "Čemu se drliš tako kisto? Kakor riba v ledu! Hej, si pa že zopet pozno spat prišel večeraj po noč! Govori!" "Res je, preveč smo pili! In pozno sem legel v posteljo. Človek nikdar ne ve, kdaj ima dosti!" "Kje si bil?" Stari se je že popolnoma čutil v avtoriteti bodočega tasta, kar Andreju ni bilo posebno všeč.

Cemerno je odgovoril: "Ob štirih nas je vrag nesel še k peku v Gradišče! Jedli smo novopečen kruh in brinovec smo pili!" Tedaj je bil pri ljubljanskih ponočnjakih ukoreninjen običaj, da so po prepliti noči proti ranemu jutru obiskali še peka, kjer so jedli novopečene, ravnkore iz peči vzete rogove ter se zalivali z žganjem, najraje s slivovko ali pa s brinovcem. Če so bili v reddi ali na strelišču plesli, je bilo vsakokrat prav živahnno jutranje življenje po ljubljanskih pekarnah. Udeleževale so se ga tudi čestite dame in prigodilo se je, da so pri tem včasih prav junaško sodelovale. Ko so točili svetli brinovci, so se predle tintam glate niti ljubezni. Vsaak pek je imel v ta namen pripravljeno posebno sobo in lep denar si je slušil. Danes pa, seveda, ni več sluha ne duha o tem običaju, dasi smo prepričani, da bi ljubljanski peki prav nič ne godrnjali, če bi se iznova vpeljal.

"Torej pri peku!" se je zajezil stari Češka. "In danes te glava boli!" "Tudi malo!" "Veš kaj, Andrej, nekaj, to in ono se bo že moralo izpremeniti. Zakon nalaga posebne dolžnosti! To sam veš! Prav je tako! Na svetu bo odslej zate ena sama ženska! Ena sama ženska! In Franciaka ji bude ime!" Andrej je nekaj zdihoval. Stari hinavec pa je nadaljeval: "Ena sama ženska! Če je mlada in lepa, ni to nič hudega! Principe Neri Corasini trdi, da je naša Fani lepa! To je mož, ki se v takih rečeh spozna! Če je stara, ljubi Bog, je pa še ena preveč! Prav je tako!" "Pametno je, kar govorite!" "Res je! Torej dolžnosti boš imel. K Zidanu ne boš smel več zahajati! To se ve! Ljudstvu se dajati pod zobe, bi bilo pri tvojih sedanjih razmerah nespametno!"

Smole ga je zbadljivo zavrnil: "Kaj, ko bi sklenila pogodbo, da k Zidanu ne bova zahajala več ne-vi, ne jaz!"

Stari se je razburil: "Poglej no repnika, kako mi žrvogli vrhu drevesa! To je drugače, Andrej! Ti zahajaš k Zidanu radi ženske, jaz pa radi — vina!"

Ta dovpt se je zdel staremu možu tako izvraten, da se je pričel glasho smejati. Ravno takrat sta se pripeljala pred portal starega deželnega dvorca v Gosposkih ulicah. Voš je ječa je obstal. Prihitej se portir z zlato, debelo palico, z zlatim klobukom in z zlatobitno obleko. Devotno je odprl vratca pri vozu, na obrazu pa se mu je odločno kazalo, da je gospodu portirju ponižnost le prisiljena in da je mož sam pri sebi čutil, da stoji visoko nad vsakdanjimi meščani, katerim je moral danes vrata pri vozovih odpirati. Res je bila sitnost hiane matere povzročila, da sta se Češka in Smole prva pripeljala. Tako prvenstvo je pri vsaki priliki nekaj neprijetnega. Staremu gospodu je takoj upadel prejšnji pogum in v svoji stiski je skušal pričeti razgovor s portirjem. Ta pa se je bil takoj, ko sta bila gosta izstopila, zopet zavil v svojo portirsko nepristopnost, in ko je Češka nekaj govorila, je le z roko pokazal na razsvetljeno vežo in na stopnice v ozadju.

"Ošaben gospod!" se je zatogotil gospod Češka. "Sram ga je govoriti z ljubljanskimi meščani!"

Tedaj je pridral drugi voz. Pripeljala sta se škof in proš. Tu je bil portir že ponižnejši in cerkevna dostojanstvenika je spremil do stopnic. Pri tem niti zlatega klobuka ni bil del na ponosno svojo glavo. Češka in Smole sta stopila v stran. A škof Gruber je bil ljubezniv gospod. Takoj ju je ogovoril: "Gospod Češka, veseli me, da je tudi vas obiskalo solnce cesarske milosti! Lahko pravimo, da sije na vrednega!"

Stari se je kar toplil od sreče. Po tedanji navadi — ki je dandanes skoraj popolnoma izgnila iz Ljubljane — je brez odloga poljubil žareči prstan na škofovi beli roki. Škof je dalje vprašal: "Kdo je mladi vaš spremljevalec? Že nekaj let sem vrhovni vaš dušni pastir, a rdeči njegov obraz mi je čisto neznan! Gotovo ne zahaja v cerkev! Naša mladina je lahkomiselna in tudi premalo pobožna!"

Češka je bil v zadregi: "Pritrjujem vaši škofji milosti! Lahkomiselna in malo pobožna. Pivnica ji je ljubša od cerkve"

"Žalostna resnica! Žalostna resnica!" je godrnjal škof. "A moja krivda ni, da je tako!"

"Če je dovoljeno, bi vaši škofji milosti predstavljal tega mladeniča. Andrej Smole z Dunajske ceste je."

"Andrej Smole" — tu se je škof pomenljivo nasmehnil — "ime mi ni neznan! Čui sem o njem, da ni bilo vse dobro, kar sem slišal o njem. Ali ljubi Bog, mladina mnogo greši, zagledaj se ji mora tudi obilo odpustiti!"

Na te milostive besede je moral tudi mladi Andrej pristopiti ter poljubiti prstan na beli roki.

Škof je dostavil: "Kakor čujemo, ni izključeno, da stopi gospod Smole v tesno zvezo s Češkovo obiteljjo. Ako se zgodijo moj blagoslov vam, gospod Češka, in pobožni vaši gospe! Sedaj pa nam je hiteti, ker tudi na cesarski mizi ima juha navado, da se ohladi!"

"Ha! Izvrsten dovpt!" Tako je vzkliknil prošter se spoštljivo smejal.

Nato so korakali po svetlih stopnicah navgor v drugo nadstropje, kjer je bila obednica. Vstopili so v tako imenovano cerke-sobo, kjer jih je sprejel obedničar — tafelmeister — ter vsakemu izročil bel listek, na katerem je bila narisana miza v obednici. V tem narišu je bil znamenovan sedež, ki je bil vsakemu odkazan. Kakor živo srebro je skakljjal ta obedničar po sobi. V znak svoje službe je nosil v roki črno palčico. Najprej je spremil do sedežev škofa in prošta ter parkrat jasno poudaril, da njega škofja milost itak ve, da sedi tik cesarja. Proštu pa je razkladal pomen belega listka ter mu prav jasno opisal, kje se nahaja sedež njegove. Manj si je dal opraviti s starim Češkom. Ta je moral sam napejzati svoje možgane, da si je dobil prave pojme o legi svojega sedeža. Ko je Smole naznačil svoje ime, se je cesarski obedničar prav prijazno priklonil.

(Dalje prihodnj.)

Wall Street posodil Danecem šest milijonov.

Kopenhagen, 13. febr. — Danska hipotekarna banka je najela v New Yorku posojilo šest milijonov dolarjev. Obrestna mera je 8% in posojilo zapade v 40 letih.

Poljaki izposodili 50 milijonov v Wall St.

Varšava, 13. febr. — Poročajo, da je poljska vlada zadovoljna s pogoji ameriškega posejila. Vsota znaša 50 milijonov dolarjev in obresti bodo 8%.

Kožuh se ga je bil zopet strahovito nabral. Bogvekje! Saj ni mogel povedati! Ali je našel sploh sam domov, ali ga je kdo spremil — nič se ni dalo dognati — dejstvo pa je, da je bil zvečer že doma — najbrž je bil že vse kapil, denar in kredit. Zvečer se je znašel med vrati. Kar sama so se vrata odprla in med vrati je stal Kožuh. Pa ni spregovoril in tudi ganil se ni kar tako. Tone mu je pomagal in ga spravil do prvega stola. Pa čudovito moč ima luč do človeka. Kožuh takrat do tega trenutka ni spravil besede iz sebe. Ko pa so mu blagodejni žarki petrolejke par minut sijali v zardeli vinski obraz in motne oči, je na čuden način oživel. Razprostri je roke, se zasmeljal in nagovoril najprej Toneta:

"Ja, duša nebeška, ali si naslikana, da nič ne govoriš! Govori, govori, angel, vsaj ime svojega rodu zini! Nočeš? Kaj me pa potem gledaš? Se pa proč obrni! Bom zvedel od tvojih pleč prav toliko kakor od tvojih ust!" In ni prišel Tone do besede; že ga je Kožuh zgrabil za ramena in ga zasakal. Pa so se mu pri tem ustavile oči na steni. Na desni strani umivalnika, pred njim je visela velika podoba, podoba cesarjeva. "Dober večer, gospod!" In se je priklonil pred njo. "No — odgovora prosim! Če ne — se pa obrni!" In z nepopisno sigurnostjo — pijan človek je lahko neverjetno spreten — je Kožuh splezal na umivalnik in obrnil nemo podobo — v steno.

Boljši bodočnosti nasproti

gre le tisti, kateri stalno varčuje — ker njegovi prihranki mu omogočijo oprijeti se priložnosti in postati neodvisen.

AKO NAMERAVATE OBISKATI STARO DOMOVINO

letošnje leto, zapomnite si to, da je v Vašem interesu, da si naročite seznam s pooredovanjem našega parobrodnega oddelka, ker mi zastopamo vse parobrodne črte. Pomagamo Vam tudi preskrbeti vse potrebne listine.

Denarne pošiljave v Jugoslavijo in druge dežele izvršujemo ceno in hitro. Kupujemo Vaše vloge v jugoslovanskih bankah.

Kaspar American State Bank

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice CHICAGO, ILL.

IMOVINA DVAJSET MILIJONOV DOLARJEV. VLAGAJTE SVOJE PRIHRANKE V TO VARNO BANKO

CUNARD V JUGOSLAVIJO (preko Cherbourga) ZNIŽANE CENE V TRETJEM RAZREDU ZA TJA IN NAZAJ. V LJUBLJANO in nazaj za BERENGARJI \$210 AQUITANJI MAURETANJI \$206

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebovane. Poiskajte in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vado la najboljši in najenejši. Grocortijem, sladničarjem in v prodajalnih lokalih damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na: FRANK OGLAR, 8481 Superior Avenue, Cleveland, O. Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

USTAVITE KAŠELJ TAKOJ; VZEMITE SEVERA'S COUGH BALSAM. Pravi odgemek — prijetno zdravilo — 25c in 50c. Severa's Cold and Grip Tablets povzročilo takojšno odpravo od prehlada. 50c. — Poiskajte najprej pri lekarju. Severov Almanah 1925 za razpisovanje v lekarnah, ali pa od W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

20 DNEVNO POKUSNO LIJEČENJE Nuga-Tone. Nemojte Poslati Novac. Jednokratno izposojite i pošaljite poltome delni Kupon — ODMAH SADA — priložno uložiti isto drugo! To je vsa šte tretina da uložite da dobiti 20-Dnevno Pokusno Liječenje Nuga-Tone — medicine, koje potišu točne sile i stimulira vješerno funkciju, ne bi kašalj pomaže i zdravstveno, da vrši vroli zdravu opravu, kako je to Narav namijenja da bude. Nuga-Tone podaje novu energiju crkivima, tako da se spravljanje na prirodan način. Iste potišu kašanje krvi, jača krv, popravlja tek i pomala probavu. Nuga-Tone popravlja da se sprilji i nadirada nadirana i siloviti u letovima i crkivima, celokupno napre, odstranjuje oblog se jezika, odstranjuje glavobolje, hano i letu, masnu kožu, kada je ista posljedicom zadržanosti odnesu pogrešnog življenja. Nuga-Tone jest jedan od najblijih lijekova za podavanje u veće snage i ambicije. Uzimate ga kroz nekoliko dana, pek onde panite kašanje se promjena nastali i vidite dali deca bli bolje volje, zadovoljniji i dali ne čete osjećati, da je vrijedno živjeti. Nuga-Tone jest prepis jednoga Doktora, što ga je volio da prepisuje se izvratim posljednjima kroz više od trideset i pet godina. Taj lijek sadržuje posebnu formu SELJEZA sa pravilne ravnane, zdravu krvi. Zalijske podaje boju zdravila obratima, te podaje snagu i krupinju mlacima i nastavu u opće. Nuga-Tone također sadržuje medicinski oblik FOSFORA — soli, koje je od velika važnosti za život. Povrh toga Nuga-Tone sadržuje PET inih medicina od velika vrijednosti. Ove izvratne sastojke nalaze se u uporabi po čitavu svijetu te ih valbe mnogi od najboljih doktora da pomognu Naravi u izgradnji i jačanju tijela. Na tisuće muškaraca i žena u sav glas hvalio Nuga-Tone. Zašto? Jer im je podao zdravilo, više snage i vede zdravoljivo. Nuga-Tone posjeduje istinski vrijednost, te mora da istu dokaze svrd Vama, i Vaš na ču stojati isti centi. POSTUPAJTE DANAS! Izposojite i pošaljite poltome delni Kupon SADA, tako da budete mogli iskusiti vrline Nuga-Tone. Iste je dokazano im vrijedi u slučajevima tisuće muškaraca i ženkih — kada pustite moza dokazate što vrli na Vaš. Pošaljite po Vaše Pokusno Liječenje — priložno uložiti isto drugo Nuga-Tone iskušajte se prodaju u ljekarnama, na prikladni, da mora da Vas potse uslovlji. Ili se posve vraća. Vidite ulovu na prubom sumetu.

NATIONAL LABORATORY, Dept. Sjever, 3-1018 S. Wabash Ave., Chicago.

GOSPODO — izposojite mi poslati na pokus, UZ PLAGENU POSTARINU, posojno 30-Dnevno Liječenje Nuga-Tone uz pristojbu, da ga za uzimate kroz 20 dana i ako mi bude koristio, platiti ću Vam \$1.00; ako mi ne pomogne povratiti ću prustatka samota, ta Vam ne ču dugovati ništa.

Ime... Adresa... Ulica i br. ill. R. F. P... Grad...